

ÖZET: Eşi ev hizmetlerinde sigortalı olarak çalışan Devlet memurunun eşinin bulunduğu yere aile birliği mazeretine bağlı yer değişikliği suretiyle atamasının yapılıp yapılamayacağı hususunda.(9/2/2017-838)

Eşi ev hizmetlerinde sigortalı olarak çalışan personelinizin eşinin bulunduğu yere aile birliği mazeretine bağlı yer değişikliği suretiyle atamasının yapılıp yapılamayacağı hususunda Başkanlığımız görüşünün talep edildiği ilgi yazı incelenmiştir.

Bilindiği üzere; 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun "İstisnalar başlıklı 4 üncü maddesinde, ev hizmetlerindeki işlerde ve iş ilişkilerinde bu Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı belirtilmektedir.

Diğer taraftan, 25/6/1983 tarihli ve 18088 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Devlet Memurlarının Yer Değiştirme Suretiyle Atanmalarına ilişkin Yönetmelikte (Genel Yönetmelikte) yurt genelinde kamu hizmetinin kesintisiz ve düzenli bir şekilde işleyişini sağlamak için zorunlu yer değiştirmeye tabi tutulan memurların yer değiştirmelerine ilişkin usul ve esaslar belirlenmekte olup, Yönetmelikte memurun zorunlu çalışma süresini tamamlamadan yapabileceği yer değiştirmeler; hizmetin gereği olarak veya memurun isteği üzerine sağlık, aile birliği ve can güvenliği mazeretleri hallerinde mümkün olabilmektedir.

Mezkur Yönetmeliğin 14 üncü maddesinde ise; "*Aile birliği mazeretine dayanarak yer değişikliği memurun;*

(...)

d) Kamu personeli olmayan eşinin, talep edilen yerde başvuru tarihi itibarıyla son iki yıl içinde 360 gün sosyal güvenlik primi ödemek suretiyle kendi adına veya bir hizmet akdi ile işverene bağlı olarak çalışmış ve halen çalışıyor olması halinde bu durumda olan eşin bulunduğu yere,

(...)

atanması suretiyle yapılabilir... " hükmü yer almakta olup, aile birliği mazeretine bağlı olarak yapılacak yer değiştirme suretiyle atamalarda kurumun takdir yetkisi bulunmaktadır.

Öte yandan, 20/02/2014 tarihli ve 2012/606 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararında; "*...Kişinin kamu görevlisi olması, kendisine sağladığı bir takım ayrıcalıklar ve avantajların yanında, bir takım külfet ve sorumluluklara katlanmayı ve diğer kişilerin tabi olmadığı bir takım sınırlamalara tabi olmayı gerektirmektedir. Kişi, kamu görevine kendi isteği ile girmekle, bu statünün gerektirdiği ayrıcalıklardan yararlanmayı ve külfetlere katlanmayı kabul etmiş sayılmakta olup, kamu hizmetinin kendine has özellikleri, bu avantaj ve sınırlamaları zorunlu kılmaktadır.*

Bazı kamu görevlilerinin, hizmetin niteliği gereği belirli aralıklarla başka yerlere atanmaları; bazılarının ise başka yer veya kurumlara atanmamaları zorunlu olabilir. Bu konuda idareye, belirli bir takdir alanı tanınması makul karşılanmalıdır. Kişilerin bir takım mazeretler çerçevesinde başka yere atanma konusunda talep hakları var ise de atamaya ilişkin mazeretlerini değerlendirip karara bağlayacak olan idarenin, kendi mevzuatı çerçevesinde, ifa edilen kamu hizmetinin gerekleri, insan kaynaklarının verimli kullanılması, teşkilat yapısının elverişliliği ve benzeri faktörleri dikkate alması kaçınılmazdır. Zira kamu hizmetinin sağlıklı ve kesintisiz bir şekilde yerine getirilmesi için gerekli tedbirleri almak, ilgili idarenin öncelikli görevi ve sorumluluğudur..." denilmektedir.

Yukarıda yer verilen hüküm ve açıklamalar çerçevesinde; kamu hizmeti gereği belirli bir süre dahilinde bir bölgeye zorunlu yer değiştirme suretiyle atanmış memurun Genel Yönetmelikte belirlenen mazeret hallerinde atandığı bölgedeki zorunlu çalışma süresini tamamlamadan başka bir hizmet bölgesine atanabileceği, bu hallerden biri olan aile birliği mazeretine bağlı yapılacak yer değişikliklerinde ise kamu hizmetinin sağlıklı ve kesintisiz bir şekilde yerine getirilmesini sağlayacak şekilde ilgili kurumun takdir yetkisinin bulunduğu mütalaa edilmektedir.

Ayrıca; İş Kanununun 4 üncü maddesinde ev hizmetlerinin bu Kanunun istisnası olarak sayıldığı, İş Kanununun dahi uygulanmadığı bir iş ilişkisinin yer değiştirme suretiyle atamaya dayanak teşkil edemeyeceği, bunun dayanak kabul edilmesi halinde Genel Yönetmeliğin uygulanamaz hale geleceği değerlendirilmektedir.

Bu itibarla; Bakanlığınızda görev yapan personelin eşinin ev hizmetlerinde çalışması hasebiyle diğer illerde iş bulma imkanının kolaylığı, kamu hizmetlerinin kesintisiz ve düzenli sunumu, ev hizmetlerinde çalışma biçimindeki iş ilişkisinin diğer çalışma biçimleri ile kıyaslandığında kamu hizmeti sunan personelin yer değişikliğini sağlayacak düzeyde coğrafi anlamda bir yere bağlılığı gerektirmediği, İş Kanununun 4 üncü maddesinde ev hizmetlerinin bu Kanunun istisnası olarak sayılması, diğer yandan bahse konu çalışma biçiminin ilgili Yönetmelik maddesinin dayanağı olarak kabul edilmesi halinde söz konusu Yönetmeliğin uygulanamayacak hale gelmesi, bu sebeple ortaya çıkacak kamu hizmeti açığı gibi hususlar göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu talep hakkında olumlu değerlendirme yapılamamıştır.

